

คุณสมหมาย ปาริจฉัตต์

รองประธานกรรมการ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน)

โครงการที่เกี่ยวกับการศึกษา : นำเสนอและถ่ายทอดประสบการณ์จากการไปสัมผัสของจริง หรือจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้รู้ และผู้ปฏิบัติการทางการศึกษา เสนอต่อสาธารณะในรูปของข่าว บทความ สกู๊ป หรือแม้แต่การได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการศึกษา

แนวคิดโครงการ : ในฐานะสื่อมวลชน บทบาทที่ทำอยู่ ทำให้ทุกฝ่ายได้เห็นภาพรวม เห็นความเคลื่อนไหว และความเป็นไปทางการศึกษาได้พร้อมๆ กัน เพื่อที่แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะนำไปเป็นแนวทาง หรือหาทางออกร่วมกัน

บทบาทในโครงการ : เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีโอกาสได้ติดตามความเคลื่อนไหวในแวดวงการการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและตามพื้นที่มาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน มีโอกาสแลกเปลี่ยนพูดคุยรับฟัง นักคิด และนักวิชาการการศึกษา จากนั้นนำมาถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดความคิด นวัตกรรม การเรียนการสอนที่ดี การเรียนรู้ดีๆ ออกไปสู่ผู้คนในวงกว้างมากขึ้น และสำหรับในระดับนโยบายก็ได้มีการติดตามกระบวนการทำงานที่ต้องการเปลี่ยนแปลงครู ก็พบประเด็นที่เป็นทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง

รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการความคิดเห็น แลกเปลี่ยนพูดคุย เสนอแนะ ท้วงติง ตามวาระและโอกาสจะเอื้ออำนวย

โดยบทบาทที่ท่านทำโครงการอยู่ มีส่วนเข้าไปสนับสนุนครู และเด็ก หรือการปฏิรูปการศึกษาอย่างไร : ในฐานะสื่อมวลชนที่เห็นเรื่องราวทั้งดีและไม่ดี เรื่องดีก็นำมาถ่ายทอดเพื่อให้เกิดการต่อยอดขยายผล สร้างขวัญและกำลังใจให้กับคน ขณะที่บางเรื่องที่ไม่ดี ก็แนะนำท้วงติง โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่

ในการปฏิรูปการศึกษา อยากเห็นครูและเด็กเปลี่ยนแปลงอย่างไร : อยากเห็นผลการเปลี่ยนแปลงไปเกิดที่ตัวเด็ก ที่มีใช้เพียงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แต่เป็นคุณสมบัติของตัวเด็ก เช่น ด้านวิชาการ ทักษะชีวิต คุณธรรมความรับผิดชอบ และความสามารถที่เขาจะมีอาชีพในอนาคต สำหรับตัวครู อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอน จากการท่องจำมาเป็นการทำโครงงาน เพราะการเรียนการสอนแบบการทำโครงงานจะทำให้เด็กได้คิด ครูใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น

“นักสังเกตการณ์ทางการศึกษา”

สมหมาย ปาริจฉัตต์

เพราะเป็นนักข่าว หรือนักหนังสือพิมพ์ คุณสมหมาย ปาริจฉัตต์ รองประธานกรรมการ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) มีโอกาสได้ติดตามความเคลื่อนไหวในแวดวงการศึกษา ทั้งในระดับนโยบาย และตามพื้นที่ต่างๆ ที่อาจจะนับได้ว่า เป็นนักหนังสือพิมพ์คนแรกๆ ที่เกาะติดงานการด้านศึกษามาโดยตลอด

นอกจากนั้น ยังนำสิ่งที่เห็นมาถ่ายทอดเป็นเรื่องเล่า เป็นข่าว เป็นบทความ รวมทั้งสื่อบุคคล อันมีแง่มุมหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรื่อง นำแนะทางติง หรือแม้แต่ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะในหลายๆ ประเด็น ซึ่งบทบาทดังกล่าว ทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา ได้มองเห็นภาพรวม เห็นความเคลื่อนไหว ตลอดจนเห็นความเป็นไปทางการศึกษาได้พร้อมๆ กัน

“อีกด้านหนึ่งอันเป็นผลจากงานที่เราทำคือ ทำให้ท่านเหล่านั้นมองเห็นทิศทาง การบริหารจัดการทางการศึกษา และทิศทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถช่วยกันมองว่าจุดเน้นที่ควรแก้ไขปัญหาลำดับ ตามประเด็นควรเป็นอย่างไรจะเป็น”

สิ่งที่นำเสนอออกไปก็คาดหวังว่าจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงและการเข้ามามีส่วนร่วม หนุนเสริมซึ่งกันและกัน การศึกษาไม่น่าจะเป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการเพียงอย่างเดียว มันจำเป็นต้องมีภาคีต่าง จากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ที่เราจะดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาของสังคมไทย ซึ่งจริงๆ แล้วมันยังเชื่อมโยงไปที่ปัญหาอื่นๆ อีกหลายปัญหา เช่นปัญหาสังคม สาธารณสุข และจากตรงนี้จะเห็นเลยว่าเราไม่ควรปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของกระทรวงศึกษาธิการเพียงหน่วยงานเดียว

แต่หลายปีที่ผ่านมา การศึกษาไทย ก็ยังต้องวกกลับมาปฏิรูป ซึ่งในฐานะของผู้ที่เฝ้าติดตามการศึกษาไทยมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเห็นความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและลบ คุณสมหมายมองว่าการปฏิรูปที่ผ่านมามีจุดอ่อนอยู่ที่การไม่ต่อเนื่อง...และทำหลายเรื่องเกินไป...

“เห็นความเปลี่ยนแปลง แต่ไม่เห็นความต่อเนื่องของการทำ งานด้านนโยบายการศึกษา ซึ่งมักเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง...เพราะฉะนั้นควรทำให้เกิดความต่อเนื่อง และระดับนโยบายก็ไม่ควรเปลี่ยนแปลงตามการเมืองซึ่งมีความไม่แน่นอน...”

อีกประเด็นคือ..ผมเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเราทำหลายเรื่องในคราวเดียวกัน มันเลยทำให้เกิดประเด็นปัญหามาก เราควรจะกลับมาทำในเรื่องที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบ ต่อความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน แทนที่จะมุ่งเน้นส่วนบน หรือส่วนที่เป็นผู้กำหนดนโยบายข้างบน หันมามุ่งเน้นในพื้นที่มากขึ้น คือ โรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นจุดสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ทำให้โรงเรียน ห้องเรียน และเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดให้เล็กลง เนื่องจาก การแก้ปัญหาถ้าทำให้ขนาดมันเล็กลง โอกาสในการประสบความสำเร็จมันก็สูงขึ้น...หรือในกรณีที่ตลาด โอกาสที่จะได้รับความเสียหายก็ไม่มากเช่นกัน

อีกประการ คือเรื่องของการพัฒนา และการปฏิรูปการเรียนรู้ หรือการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวิธี ความคิด การสอนของครู หรือการปฏิรูปครูประจำการ ที่มีอยู่สามสี่แสนคนเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญที่ทำให้การ

เปลี่ยนแปลงชัดเจน เพราะครูเป็นผู้สัมผัสกับเด็กโดยตรง

“ผมเคยเสนอว่าควรเน้นตรงนี้เป็นหลัก ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงไปจัดการครู แต่ต้องคลี่คลายปัญหาที่รุมเร้าครูไปด้วย เช่น ปัญหาเรื่องธรรมาภิบาลในวงการครู อาทิ กฎกติกา หรือ กลไกส่วนไหนที่มันล่าเอียงก็แก้ไขเสีย หรือที่มันมีปัญหาขาดประสิทธิภาพทำให้เกิดรู้รั่ว ก็เข้าไปจัดการ เช่นการแต่งตั้งโยกย้าย การพิจารณาผลงานของครู โดยเฉพาะกับผลงานที่เกิดขึ้นกับตัวเด็ก ก็ไม่ควรมองผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนเพียงด้านเดียว อาจต้องมองด้านอื่นๆ ไปด้วย หรือแม้แต่ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ก็ควรจะบูรณาการในทุกๆ ภาคส่วนมาช่วยกัน”

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้สนับสนุนการศึกษา..เช่นที่มูลนิธิสยามกัมมาจลนำมาโดยตลอด เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุนอย่างมาก เพราะจะเป็นแกนนำในการดึงเอาผู้ที่ทำงานด้านการศึกษา หรือเครือข่ายต่างๆ มาพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยน และช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง...นี่เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม ยกย่องและนำเสนอส่งเสริมสนับสนุน

และสำหรับประเด็นกึ่งท้าย “การสื่อสารสาธารณะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในโลกยุคนี้ และก็เป็นหนึ่งทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นสำหรับครู และเด็ก...และคนในแวดวงการศึกษา”

